

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

26 листопада 2024 року

№ 54-4

Київ

Про розгляд Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у січні – вересні

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25 і 26 Закону України „Про Рахункову палату” розглянуто Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у січні – вересні.

За підсумками обговорення Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. У січні – вересні 2024 року Кабінет Міністрів України виконував Закон України від 09 листопада 2023 року № 3460-ІХ „Про Державний бюджет України на 2024 рік” (зі змінами) (далі – Закон) в умовах зростання реального валового внутрішнього продукту, експорту й імпорту товарів, цін, а також меншого за прогнозний офіційного курсу гривні до долара США та євро.

2. За оцінкою Рахункової палати, унаслідок меншого, ніж прогнозувалося, зростання реального валового внутрішнього продукту, імпорту товарів, споживчих цін, середнього обмінного курсу гривні до долара США та євро, до державного бюджету недоотримано 56,8 млрд грн запланованих доходів, при цьому економія витрат на погашення й обслуговування боргу та деяких видатків становила 14,4 млрд гривень.

3. У звітному періоді до державного бюджету надійшло 2 трлн 169,3 млрд грн доходів державного бюджету, які на 13,5 відс. перевищили обсяг, визначений у Законі на рік, за рахунок грантів, запланованих у незначній сумі, і власних надходжень бюджетних установ.

Плановий показник доходів загального фонду на звітний період перевиконано на 377,4 млрд грн, або 32,4 відсотка. Враховуючи динаміку надходження у

січні – вересні 2024 року, доходи загального фонду державного бюджету за підсумками року перевищать план на рік.

Визначений у Законі показник доходів спеціального фонду державного бюджету у звітному періоді вже перевиконано у 3,9 раза за рахунок власних надходжень бюджетних установ.

4. Порівняно з січнем – вереснем 2023 року, доходи зросли, за оцінкою Рахункової палати, за рахунок економічних чинників на 228 млрд грн, адміністративних – 158 млрд гривень.

Водночас обсяг допомоги від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшився на чверть, а частка в загальному обсязі доходів – на третину до 12,6 відсотка.

Частка податків і зборів, адміністрування яких здійснюють Державна податкова служба України і Державна митна служба України, в доходах державного бюджету у січні – вересні 2024 року хоча і зросла, порівняно з відповідним періодом 2023 року, на третину, проте залишається значно меншою, ніж у довоєнному 2021 році.

5. Видатки державного бюджету проведено в обсязі 2 трлн 977,8 млрд грн, або 68,7 відс. плану на рік. Порівняно з відповідним періодом попереднього року, видатки зросли на 152,2 млрд грн, або 5,4 відс., з них на 82,9 млрд грн, або 4,5 відс., на здійснення заходів із підвищення обороноздатності та безпеки держави.

6. Для забезпечення видатками заходів із підвищення обороноздатності та безпеки держави до закону про Державний бюджет України на 2024 рік внесено зміни, якими, зокрема, збільшено обсяг бюджетних призначень для сектору безпеки та оборони з 1 трлн 653 млрд грн до 2 трлн 137,3 млрд гривень.

Видатки на заходи із підвищення обороноздатності та безпеки держави загалом здійснені у сумі 1 трлн 926,9 млрд грн, або 70,7 відс. плану на рік. Із загального фонду ці видатки проведено у сумі 1 трлн 374,1 млрд грн, що на 107,4 млрд грн, або 7,3 відс., менше плану на звітний період, що насамперед спричинено незавершенням закупівель для придбання товарів оборонного призначення.

Для виконання цих заходів у жовтні – грудні необхідно провести видатки на суму 737,4 млрд грн, або в середньому щомісячно 246 млрд грн, у січні – вересні в середньому щомісячно такі видатки становили 152,7 млрд гривень. Проведення видатків у таких обсягах створюватиме навантаження на державний бюджет наприкінці року і посилюватиме ризик зростання дебіторської заборгованості.

7. На соціальний захист і соціальне забезпечення спрямовано видатки у сумі 329,2 млрд грн, насамперед на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, виплату житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, соціальний захист громадян, які

потрапили у складні життєві обставини. При цьому можливе проведення цих видатків в обсягах менше плану на рік.

8. Кабінет Міністрів України розподілив 21,1 млрд грн, або 85,8 відс. наявного ресурсу фонду ліквідації наслідків збройної агресії. При цьому посилюється ризик невикористання Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України виділених коштів до кінця року через тривалий перерозподіл коштів між об'єктами, низьку якість проєктної документації, мобілізацію працівників призовного віку, які виконують будівельні роботи, відтермінування проведення Державною казначейською службою України платежів за капітальними видатками, які здійснюються в порядку черговості.

9. У січні – вересні 2024 року переважну частину (71,8 відс.) отриманих до державного бюджету фінансових ресурсів становили кошти із внутрішніх джерел – 2 трлн 544,6 млрд грн, а саме:

1 трлн 896,6 млрд грн – доходи без урахування отриманих від міжнародних партнерів грантів (дарунків);

377,4 млрд грн – внутрішні запозичення;

260,2 млрд грн – кошти єдиного казначейського рахунка;

377,4 млрд грн – внутрішні запозичення;

8,2 млрд грн – кошти від повернення кредитів;

2,2 млрд грн – надходження від приватизації державного майна.

Зокрема, до загального фонду державного бюджету із внутрішніх джерел отримано 1 трлн 921,5 млрд грн, що більше за видатки на національну безпеку й оборону.

10. Обсяг коштів зовнішньої підтримки від міжнародних партнерів, отриманих як зовнішні запозичення і безповоротна допомога (гранти / дарунки) у січні – вересні цього року, зменшився на 16,6 відс., порівняно з відповідним періодом 2023 року. Як наслідок, частка зовнішніх надходжень у фінансових ресурсах державного бюджету зменшилась.

Загалом від міжнародних партнерів отримано 1 трлн 1,7 млрд грн, що на 276 млрд грн, або 21,6 відс., менше плану на звітний період. Зокрема, надходження із зовнішніх джерел до загального фонду зменшились, порівняно з відповідним періодом 2023 року, на 17,7 відс. до 983 млрд грн, що на 18,4 відс. менше плану на звітний період.

11. Дефіцит державного бюджету становив 802,9 млрд грн, або 41,7 відс. плану на 2024 рік.

12. Надходження в частині фінансування державного бюджету на 27 відс. менші плану на січень – вересень унаслідок недоотримання насамперед державних запозичень на 32,1 відсотка. При цьому кошти від зовнішніх

кредиторів надходили нерівномірно і з недотриманням прогнозу та становили 729 млрд грн, що на 42,1 відс. менше плану на звітний період.

На внутрішньому ринку від розміщення насамперед облігацій внутрішньої державної позики „Військові облігації” отримано 377,4 млрд грн, що на 2 відс. більше плану на звітний період.

13. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу у січні – вересні 2024 року збільшився на 16,1 відс. до 6 трлн 409,2 млрд гривень.

Витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу становили 579,5 млрд гривень. Ці витрати на 10,1 відс. менші плану на звітний період. Економії витрат сприяли, зокрема:

менший, порівняно з планом на звітний період, обсяг випуску короткострокових облігацій внутрішніх державних позик з погашенням у звітному періоді;

менший, порівняно з врахованим у розрахунках показників державного бюджету на 2024 рік, середній у січні – вересні цього року обмінний курс гривні до іноземних валют, зокрема євро – на 2,7 відс. (економія, за оцінкою Рахункової палати, тільки за витратами на погашення державного боргу – 11,2 млрд грн);

призупинення платежів за державними зовнішніми зобов'язаннями у зв'язку з їх реструктуризацією.

З урахуванням викладеного Рахункова палата

ВИРШИЛА:

1. Затвердити Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2024 рік у першому у січні – вересні (далі – Висновок).

2. Надіслати Висновок і рішення Рахункової палати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження Висновку.

3. Надіслати Висновок Кабінетові Міністрів України і рекомендувати:

доручити Міністерству фінансів України разом з головними розпорядниками бюджетних коштів проаналізувати виконання бюджетних програм і у разі неможливості проведення видатків у запланованих на рік обсягах розглянути доцільність здійснення перерозподілу бюджетних асигнувань для спрямування коштів на вирішення нагальних потреб;

доручити Міністерству фінансів України розглянути можливість зменшення обсягу державних запозичень відповідно до вимог абзацу п'ятого частини першої статті 16 Бюджетного кодексу України у зв'язку з меншим, порівняно з планом на рік, очікуваним обсягом витрат на погашення державного зовнішнього боргу в 2024 році з метою відновлення боргової стійкості;

доручити Міністерству охорони здоров'я України, Міністерству з питань стратегічних галузей промисловості України, Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерству аграрної політики та продовольства України, Міністерству розвитку громад та територій України, Державному агентству відновлення та розвитку інфраструктури України, Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Державному космічному агентству України, Фонду державного майна України забезпечити розроблення і затвердження паспортів бюджетних програм за погодженням з Міністерством фінансів України;

доручити Міністерству освіти і науки України для недопущення утворення кредиторської заборгованості з оплати праці з нарахуваннями педагогічним працівникам на кінець року у разі потреби підготувати проєкт рішення про перерозподіл освітньої субвенції між місцевими бюджетами з урахуванням наявних залишків коштів цієї субвенції на рахунках місцевих бюджетів;

забезпечити затвердження порядку й умов надання, розподілу субвенції за новою бюджетною програмою 3121160 на реалізацію проєкту „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)” для проведення запланованих видатків;

забезпечити відповідно до вимог статті 44 Закону України „Про Державний бюджет України на 2024 рік” внесення на розгляд Верховної Ради України пропозицій щодо врегулювання питання списання заборгованості за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам у 2009 – 2014 роках за рахунок коштів єдиного казначейського рахунка, яка обліковується в Державній казначейській службі України.

4. Надіслати Висновок Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та Міністерству фінансів України в порядку інформування.

5. Оприлюднити Висновок і рішення Рахункової палати на офіційному вебсайті Рахункової палати.

6. Надіслати Висновок Апарату Верховної Ради України засобами електронного зв'язку для розповсюдження серед народних депутатів України.

7. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Рахункової палати Ольгу Піщанську.

Голова

Ольга ПІЩАНСЬКА